

บทสรุปผู้บริหาร

เรื่อง การขึ้นอัตราดอกเบี้ยและลดค่าเงินเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจเวียดนาม : สาเหตุ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

อรวินท์ ไชยบุตร¹

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้ SBV ต้องปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยและลดค่าเงิน

การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 7.0 เป็นร้อยละ 8.0 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ตลอดจนการลดค่าเงินต่อจากเดิมร้อยละ 5.4 ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 ของธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม (SBV) มาจากปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ได้แก่

- ปัญหาในการระดมเงินฝากเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนของธนาคารพาณิชย์
- การเติบโตของสินเชื่อที่เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด
- อัตราเงินเฟ้อที่เร่งสูงขึ้น
- การขาดดุลทางการค้าอย่างต่อเนื่อง (ทุนสำรองระหว่างประเทศในเดือนสิงหาคม 2552 ลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 16.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เท่ากับมูลค่าการนำเข้าประมาณ 3 เดือน)
- การขาดสภาพคล่องของเงินดอลลาร์ สรอ. ในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ผลจากการดำเนินมาตรการของธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม

หลังจากรัฐบาลเวียดนาม โดย SBV เข้ามาดำเนินมาตรการรับมือกับปัญหาเหล่านี้ ช่วยให้การระดมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ให้สามารถกระทำได้ง่ายขึ้น ธนาคารแต่ละแห่งได้ทำการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยทั้งในส่วนของดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก อัตราดอกเบี้ยที่สูงช่วยดึงดูดกระแสทุนให้ไหลเข้าประเทศแม้ว่าจะมีผลเสียต่อตลาดหลักทรัพย์จากการชะลอการลงทุนเพราะต้นทุนทางด้านอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

การลดค่าเงินต้องทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของทางการใกล้เคียงกับอัตราในตลาดมืด ส่งผลให้ผู้ถือครองเงินดอลลาร์ สรอ. ขายเงินเข้าสู่ระบบธนาคารมากขึ้น ช่วยเสริมอุปทานในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราภายในประเทศ ผู้ส่งออกจะได้รับเงินมากขึ้นจากการขายสินค้า ในขณะที่เดียวกันก็มีต้นทุนที่สูงขึ้นจากการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบ นอกจากนี้การลดค่าเงินยังมีผลทำให้หนี้นี้ต่างประเทศรวมถึงดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้สกุลเงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

ผลกระทบต่อไทย

ในด้านการค้าต่างประเทศ สินค้าส่งออกของเวียดนามที่เหมือนกับของไทย คือ ข้าว จะทำให้การส่งออกข้าวของไทยได้รับผลกระทบบ้างจากการลดค่าเงินต่อ แต่เสียความสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ อาหารทะเล ซึ่งเวียดนามยังต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งน้ำมันจากต่างประเทศ จึงไม่น่าที่สินค้ากลุ่มนี้จะมีความได้เปรียบต่อสินค้าไทยมากนักจากปัจจัยด้านต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย .

¹ เศรษฐกรอาวุโส ทีมวิเคราะห์ ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงิน สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การขึ้นอัตราดอกเบี้ยและลดค่าเงินเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจเวียดนาม : สาเหตุ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

1. บทนำ

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2552 ธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม (State Bank of Vietnam - SBV) ได้ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย Prime interest rate จากร้อยละ 7.0 เป็นร้อยละ 8.0 หลังจากที่ได้ตรึงอัตราดอกเบี้ยนี้มาตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552 พร้อมกันนี้ยังได้รับ Refinancing rate จากร้อยละ 7.0 ต่อปี เป็นร้อยละ 8.0 ต่อปี และปรับอัตราซื้อลด (Discount rate) จากร้อยละ 5.0 ต่อปี เป็นร้อยละ 6.0 ต่อปี โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2552 นอกจากนี้ยังได้ประกาศปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ สรอ. จาก 17,034 ต่อดอลลาร์ สรอ. เป็น 17,961 ต่อดอลลาร์ สรอ. ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 ซึ่งเป็นการปรับลดค่าเงินต้องลงจากเดิมร้อยละ 5.4 โดยกำหนดให้มีช่วงการซื้อขายขึ้นลงได้ไม่เกินร้อยละ 3.0 จากเดิมที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5.0

การตัดสินใจขึ้นอัตราดอกเบี้ยของ SBV ในครั้งนี้สวนทางกับประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียที่เลือกที่จะตรึงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้เพื่อเอื้อต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ มาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้ SBV ต้องปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยและลดค่าเงิน

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่

(1) การขาดแคลนเงินทุนของธนาคารพาณิชย์

วิกฤตเศรษฐกิจภายในประเทศที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์หาเงินทุนหมุนเวียนเพื่อตอบสนองความต้องการสินเชื่อได้ยากขึ้น ที่ผ่านมามีประชาชนเลือกที่จะไปลงทุนในหลักทรัพย์ ทองคำ และอสังหาริมทรัพย์ แทนการฝากเงินในธนาคาร เนื่องจากได้ผลตอบแทนที่สูงกว่า แม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากไปถึงร้อยละ 10.0 ต่อปี ซึ่งเป็นระดับที่ใกล้เคียงกับเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในขณะนั้นคือร้อยละ 10.5 ต่อปี แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะระดมทุนได้มากพอกับความต้องการ

(2) การเติบโตของสินเชื่อ

ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนการเติบโตของสินเชื่อพุ่งขึ้นถึงร้อยละ 36.0 ต่อปี เกินกว่าเป้าหมายทั้งปีที่ประมาณไว้ที่ร้อยละ 30.0 โดยมีมาตรการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้ตามแผนกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นตัวเร่ง ด้วยเหตุนี้ในสิ้นปี 2552 รัฐบาลจึงได้ตัดสินใจที่จะยุติการดำเนินมาตรการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นร้อยละ 4.0 ต่อปี จากเดิมที่จะสิ้นสุดในเดือนมีนาคม 2553 โดยจะยังคงดำเนินการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้ระยะปานกลางถึงระยะยาวแก่ผู้ประกอบการต่อไป และลดการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้ลงเหลือเพียงร้อยละ 2.0 ต่อปี สอดคล้องกับข้อมูลทางด้านธนาคาร

พาณิชย์ผู้ให้กู้ที่ระบุว่า ประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน และหากมาตรการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงมีผลไปถึงปี 2553 พวกเขาอาจประสบปัญหา ไม่สามารถหาเงินทุนมาเพื่อรองรับความต้องการสินเชื่อตามมาตรการนี้ได้² แต่อย่างไรก็ตามความต้องการของสินเชื่อก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากอยู่ในช่วงสิ้นปีซึ่งผู้ประกอบการมีความต้องการเงินทุนเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและจ่ายชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

(3) ภาวะเงินเฟ้อ

เดือนพฤศจิกายน 2552 ดัชนีราคาผู้บริโภคตามรายงานของสำนักงานสถิติเวียดนามเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นอัตราสูงสุดนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2552 เป็นต้นมา ทางการเวียดนามได้มีการคาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่าดัชนีราคาผู้บริโภคอาจเร่งสูงขึ้น สาเหตุประการหนึ่งเป็นผลจากการอัดฉีดเงินจำนวนมากตามมาตรการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินกู้เข้าสู่ภาคธุรกิจเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ อัตราเงินเฟ้อที่เร่งตัวขึ้นในเดือนพฤศจิกายนมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาอาหาร เชื้อเพลิง และวัสดุก่อสร้าง เป็นสำคัญ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่นำเข้ามาว่า 500 รายการ ได้เพิ่มสูงขึ้นจากเมื่อช่วงต้นปีประมาณร้อยละ 8.0-10.0³

ตารางที่ 1 ดัชนีราคาผู้บริโภคปี 2552 (มกราคม-พฤศจิกายน)

CPI เทียบกับ	ปี 2552										
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
เดือนก่อน	0.32	1.17	-0.17	0.35	0.44	0.55	0.52	0.24	0.62	0.37	0.55
ช่วงเดียวกันกับปีก่อน	17.48	14.78	11.25	9.23	5.58	3.94	3.31	1.97	2.42	2.99	4.35
ธันวาคม 2551	0.32	1.49	1.32	1.68	2.12	2.68	3.22	3.47	4.11	4.49	5.07

ที่มา : สำนักงานสถิติเวียดนาม

(4) การขาดดุลการค้า

ในแต่ละปีเวียดนามมีการนำเข้าสินค้าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการที่เวียดนามอยู่ในช่วงระหว่างการพัฒนาประเทศก่อให้เกิดความต้องการในสินค้าทุน วัตถุดิบในการผลิต รวมทั้งสินค้าสำเร็จรูปที่ไม่สามารถผลิตได้เอง ขณะที่สินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตร ประกอบกับปัญหาเศรษฐกิจที่กระจายไปทั่วโลกส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของประเทศคู่ค้า ทำให้เวียดนามต้องประสบกับการขาดดุลการค้ามาอย่างต่อเนื่อง

² The Saigon Times Online, 3 Dec 2009.

³ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์

ตารางที่ 2 การค้าระหว่างประเทศของเวียดนาม

หน่วย : พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

	2548	2549	2550	2551	2552 (ม.ค. - พ.ย.)
มูลค่าการค้า	69.2	84.7	111.3	143.3	113.0
การส่งออก	32.5	39.8	48.6	62.9	51.3
การนำเข้า	36.8	44.9	62.7	80.4	61.7
ดุลการค้า	-4.3	-5.1	-14.1	-17.5	-10.4

ที่มา : สำนักงานสถิติเวียดนาม

การขาดดุลการค้าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประกอบกับการที่ทางการได้นำเงินดอลลาร์สหรัฐ เข้าสู่ตลาดเพื่อปกป้องค่าเงินต้อง เป็นเหตุให้ทุนสำรองระหว่างประเทศลดลง โดยในช่วงต้นปี 2552 เวียดนามมีทุนสำรองระหว่างประเทศ 22.7 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.⁴ ขณะที่ในเดือนสิงหาคม 2552 ลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 16.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.⁵

(5) การขาดแคลนเงินดอลลาร์สหรัฐ

เวียดนามประสบปัญหาการขาดแคลนเงินดอลลาร์สหรัฐ สำหรับใช้หมุนเวียนในตลาดเป็นอย่างมาก ความต้องการเงินดอลลาร์สหรัฐ ในเวียดนามเพิ่มสูงขึ้นมากจากการนำเข้าทองคำที่เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องจากความแตกต่างทางด้านราคาระหว่างราคาทองคำภายในประเทศกับราคาในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายน 2552 มีการนำเข้าทองคำถึง 6.0 ตัน⁶ นอกจากนี้ ความตกต่ำของเศรษฐกิจโลกได้ดูดรั้งกระแสทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของเศรษฐกิจเวียดนามที่ลดลงถึงร้อยละ 72.0⁷ ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2552 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน รวมถึงการลดลงของเงินที่ส่งกลับประเทศโดยชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศและการส่งออก ประกอบกับการขาดดุลการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น ล้วนส่งผลต่อปริมาณเงินดอลลาร์สหรัฐ ในตลาด ก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างอุปทานกับอุปสงค์ ประกอบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดโดย Money changers (ตลาดมืด) แตกต่างจากอัตราที่ทางการกำหนดมาก อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดมืด ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 อยู่ที่ 19,750-19,850 ต่อดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่อัตราทางการอยู่ที่ 17,885 ต่อดอลลาร์สหรัฐ.⁸ ผู้ถือครองเงินดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะถือไว้เพื่อเก็งกำไรหรือไม่ก็ขายให้กับตลาดมืด ยิ่งเป็นการซ้ำเติมภาวะการขาดแคลนเงินดอลลาร์สหรัฐในระบบธนาคาร ผู้นำเข้าไม่สามารถหาเงินดอลลาร์สหรัฐ ไปชำระค่าสินค้าได้

⁴ Economist Intelligence Unit - EIU

⁵ VNBusinessNews.com, 26 Nov 2009.

⁶ Country Report December 2009, EIU.

⁷ สำนักงานสถิติเวียดนาม

⁸ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์

3. ผลจากการดำเนินมาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทย

(1) การปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถระดมเงินฝากได้ง่ายขึ้น ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งได้มีการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสกุลดอลลาร์ สรอ. จาก 0.7-1.3 และร้อยละ 0.3-0.7 สำหรับเงินฝากที่เป็นสกุลดอลลาร์ สรอ. รวมถึงให้อัตราดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 4.5 ต่อปี สำหรับเงินฝากสกุลดอลลาร์ สรอ. ตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2552 ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (SBV) ได้ออกคำสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ได้สูงสุดไม่เกินอัตราร้อยละ 10.5 ต่อปี หากเกินกว่าอัตราดังกล่าวทาง SBV จะเข้ามาทำการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งระบบของธนาคารนั้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีธนาคารใดปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากขึ้นถึงร้อยละ 10.5 ต่อปี ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริงในหลายธนาคารสูงกว่าอัตราดังกล่าว หากได้มีการนับรวมโบนัสหรือของกำนัลในการส่งเสริมการขายที่บรรดาธนาคารพาณิชย์นำมาใช้เพื่อระดมเงินฝาก

ตารางที่ 3 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ย

	Currency	3 months (% p.a.)		6 months (% p.a.)		12 months (% p.a.)	
		26 Nov 09	3 Dec 09	26 Nov 09	3 Dec 09	26 Nov 09	3 Dec 09
Group of state-owned commercial banks	VND	9.0-10.2	9.8-10.2	9.1-10.3	10.0-10.2	9.3-10.5	10.4-10.49
	USD	1.8-2.7	1.8-2.8	1.9-2.8	2.0-3.0	2.5-3.5	3.0-3.5
Group of joint-stock commercial banks	VND	9.3-10.0	10.0-10.49	9.5-10.0	10.0-10.49	9.6-10.0	10.0-10.49
	USD	2.1-3.75	2.2-3.75	2.4-3.9	2.6-3.9	2.7-4.2	3.0-4.2

ที่มา : Weekly Information on Banking Activities (Nov 20 – Dec 3, 2009), State Bank of Vietnam

ในส่วนของดอกเบี้ยเงินกู้ ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ซึ่งเป็นวันแรกที่ Prime interest rate อัตราใหม่มีผลบังคับใช้ และในวันเดียวกันนี้เพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ก็ได้เพิ่มขึ้นไปที่ร้อยละ 12.0 ต่อปี จากเดิมที่ก่อนหน้านี้อยู่ที่ร้อยละ 10.5 ต่อปี อันเป็นผลจากการปรับขึ้นของ Prime rate จากร้อยละ 7.0 ต่อปี เป็นร้อยละ 8.0 ต่อปี ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (SBV) รายงานว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เป็นสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ปรับขึ้นมาร้อยละ 1.5-2.0 และร้อยละ 0.3-0.5 สำหรับเงินกู้สกุลดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 4 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม

	Currency	Short term (% p.a.)		Medium & long terms (% p.a.)	
		26 Nov 09	3 Dec 09	26 Nov 09	3 Dec 09
Group of state-owned commercial banks	VND	10.5	11.0-12.0	10.5	12.0
	USD	4.5-6.0	5.5-6.0	5.0-6.0	6.0-6.5
Group of joint-stock commercial banks	VND	10.5	12.0	10.5	12.0
	USD	5.5-7.0	5.5-7.5	6.0-8.0	6.0-8.0

ที่มา : Weekly Information on Banking Activities (Nov 20 – Dec 3, 2009), State Bank of Vietnam

(2) การลดค่าเงินต้องช่วยบรรเทาภาวะตั้งตัวของเงินดอลลาร์ สรอ. ของตลาดเงินในประเทศหลายฝ่ายได้มีการคาดการณ์กันมาก่อนหน้านี้แล้วว่าทางการเวียดนามจะต้องมีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินดอลลาร์ สรอ. อัตราแลกเปลี่ยนทางการที่สูงขึ้นจะดึงดูดให้ผู้ส่งออกขายเงินดอลลาร์ สรอ. เข้าสู่ระบบธนาคาร เป็นการช่วยเสริมอุปทานของดอลลาร์ สรอ. เพื่อรองรับความต้องการของผู้นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เมื่อผู้ประกอบการสามารถหาเงินดอลลาร์ สรอ. ได้จากระบบธนาคาร ความต้องการเงินจากตลาดมืดก็จะลดลง และช่วยคลายความตึงตัวในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้หลังจากที่ SBV ประกาศปรับอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินต้องต่อดอลลาร์ สรอ. อัตราซื้อขายในตลาดมืดได้ลดลงจากเดิม 240 ต้อง มาที่อัตราซื้อ 19,550 ต้องต่อดอลลาร์ สรอ. และอัตราขาย 19,650 ต้องต่อดอลลาร์ สรอ.⁹ อย่างไรก็ตามความไม่สมดุลระหว่างความต้องการเงินดอลลาร์ สรอ. กับปริมาณในตลาดเงินก็ยังคงมีอยู่ยังผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต้องต่อดอลลาร์ สรอ. ที่ซื้อขายกันในธนาคารยังคงอยู่ที่ระดับสูงสุดของเพดานที่กำหนด ขณะที่ราคาในตลาดมืดก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนักโดยมีอัตราซื้อ 19,480 ต้องต่อดอลลาร์ สรอ. และอัตราขาย 19,600 ต้องต่อดอลลาร์ สรอ.¹⁰

(3) ผลกระทบด้านผู้บริโภคในประเทศ แม้ว่าโดยทฤษฎีการปรับลดค่าเงินจะมีผลทำให้สินค้านำเข้ามีราคาสูงขึ้น แต่สำหรับเวียดนามแล้วเดิมสินค้าอุปโภคบริโภคที่นำเข้ามาก็ได้มีการกำหนดราคาขายโดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดมืดซึ่งสูงเกือบ 20,000 ต้องต่อดอลลาร์ สรอ.¹¹ การปรับอัตราแลกเปลี่ยนในครั้งนี้น่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้านำเข้ามากนัก

(4) ผู้ส่งออกจะได้รับประโยชน์จากการที่ได้รับเงินเพิ่มขึ้นจากการขายสินค้า ส่วนทางด้านผู้นำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตจะได้รับผลกระทบจากต้นทุนที่สูงขึ้นอันเนื่องมาจากการลดค่าเงินของทางการ

⁹ The Saigon Times Online, November 26, 2009.

¹⁰ The Saigon Times Daily, December 8, 2009.

¹¹ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์

(5) ผลของการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินทำให้หนี้ระหว่างประเทศ รวมถึงดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ที่เป็นสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มสูงขึ้น แต่จะชดเชยด้วยเงินส่งกลับประเทศในช่วงสิ้นปีของชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศที่คาดว่าจะมีประมาณ 6.1 พันล้านดอลลาร์ สรอ. และเงินบริจาคจากต่างประเทศซึ่งถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่เวียดนามจะได้รับประมาณ 5.0 พันล้านดอลลาร์ สรอ.¹² ที่จะช่วยบรรเทาปัญหาดุลการชำระเงินได้อีกทางหนึ่ง

4. ผลกระทบต่อไทย

4.1 ผลกระทบต่อการส่งออก

ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการพึ่งพาการส่งออก สินค้าส่งออกหลายชนิดของไทยมีสินค้าของเวียดนามเป็นคู่แข่งที่สำคัญได้แก่

(1) ข้าว

เวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก มีตลาดหลักคือฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย คิวบา และอิรัก ทางด้านไทยซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวเป็นอันดับ 1 ของโลก ข้าวที่ส่งออกกว่าครึ่งหนึ่งเป็นข้าวหอมมะลิและข้าวหนึ่งซึ่งมีตลาดส่งออกคนละตลาดกับข้าวของเวียดนาม สำหรับข้าวขาวที่มีตลาดส่งออกเดียวกับเวียดนามจะมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 ของข้าวที่ส่งออก ก็อาจได้รับผลกระทบบ้างจากการปรับลดค่าเงินดอง ทั้งนี้ ในช่วงต้นเดือนธันวาคม 2552 ราคาข้าว 5% ของไทยส่งออกที่ 590 ดอลลาร์ สรอ. ต่อตัน ขณะที่ข้าวชนิดเดียวกันของเวียดนามส่งออกที่ 510-520 ดอลลาร์ สรอ. ต่อตัน และข้าว 25% ของไทยส่งออกที่ 500 ดอลลาร์ สรอ. ต่อตัน เวียดนามส่งออกที่ 470-480 ดอลลาร์ สรอ. ต่อตัน เห็นได้ว่าข้าวของเวียดนามมีราคาถูกลงกว่าข้าวไทย แต่คาดว่าข้าวไทยจะยังสามารถแข่งขันกับข้าวเวียดนามได้ในตลาดโลก เนื่องจากราคาข้าวในประเทศของเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากราคาปุ๋ยซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นตัวเร่ง โดยราคาปุ๋ยได้เพิ่มขึ้นจากเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2552 ร้อยละ 10.0-15.0 อันเนื่องมาจากการอ่อนค่าของเงินดอง ประกอบกับผู้ค้าปุ๋ยในประเทศมีการปรับราคาขายปลีกจากการที่ชาวนามีเงินได้มากขึ้นจากการขายข้าว¹³

สำนักงานสถิติเวียดนามรายงานว่าในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2552 เวียดนามส่งออกข้าวได้ 5.7 ล้านตัน ขณะที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยรายงานตัวเลขการส่งออกข้าวในช่วงเดียวกันอยู่ที่ 7.8 ล้านตัน และคาดว่าจะส่งออกได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกข้าวหลายรายประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตลดลง ไม่ว่าจะเป็นอินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ แม้กระทั่งเวียดนามเองก็ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติเช่นกัน และจากการที่ประเทศผู้ผลิตมีผลผลิตข้าวที่ลดลงนี้ น่าจะเป็นการช่วยบรรเทาภาวะการแข่งขันในตลาดข้าวของไทยกับเวียดนามด้วยอีกทางหนึ่ง

¹² คำกล่าวผู้ว่าการธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม, 25 November, 2009.

¹³ The Saigon Times Daily, December 11, 2009.

(2) เสื้อผ้าสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์

การปรับลดค่าเงินต้องอาจส่งผลให้สินค้าเวียดนามได้เปรียบด้านราคาในตลาดโลก แต่เนื่องจากเวียดนามยังต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิต การลดค่าเงินต้องจะทำให้ต้นทุนผลิตสูงไปด้วย และจากการสอบถามไปยังสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์ ก็ได้ให้ความเห็นว่าเวียดนามไม่น่าจะมีการลดราคาสินค้าส่งออกประเภทสินค้าอุตสาหกรรม เนื่องจากปัจจัยด้านต้นทุนที่สูงขึ้นจากการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

(3) อาหารทะเล

สินค้าอาหารทะเลก็มีปัจจัยต้นทุนด้านราคาน้ำมันที่สูงขึ้นเช่นกัน เนื่องจากเวียดนามยังต้องนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปจากต่างประเทศ ประกอบกับอาหารทะเลที่เวียดนามส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าแช่แข็งที่ยังไม่ได้ผ่านการแปรรูป ขณะที่อาหารทะเลที่ไทยส่งออกจะเป็นสินค้าแปรรูปซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญของแรงงาน¹⁴ ดังนั้น สินค้าจากไทยจึงน่าจะยังสามารถแข่งขันกับสินค้าเวียดนามได้ในตลาดโลก

4.2 ผลกระทบต่อการการค้าระหว่างประเทศไทยกับเวียดนาม

ค่าเงินดองที่อ่อนค่าลงอาจส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออกไทยที่ส่งสินค้าไปยังเวียดนาม ประกอบกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าของเวียดนามกำลังดำเนินการทบทวนรายการสินค้านำเข้าที่ไม่จำเป็นตามที่นายกรัฐมนตรีเวียดนามได้สั่งการให้มีการควบคุมการนำเข้าสินค้าเพื่อลดการขาดดุลการค้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าส่งออกสินค้าของไทยไปยังเวียดนาม หากสินค้านั้นเข้าข่ายสินค้าที่ไม่จำเป็น สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์ ที่ให้ความเห็นว่า การทบทวนรายการสินค้านำเข้าเพื่อหามาตรการลดการนำเข้า น่าจะมีผลกระทบต่อการค้าส่งออกของไทยไปยังเวียดนาม ทั้งนี้ สินค้าหลักของไทยที่ส่งออกไปเวียดนาม ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก เหล็ก เคมีภัณฑ์ และรถยนต์รวมทั้งอุปกรณ์และส่วนประกอบ¹⁵

¹⁴ ผู้จัดการรายสัปดาห์, 11 ธ.ค. 2552.

¹⁵ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก

ตารางที่ 5 สินค้าหลักที่ไทยส่งออกไปเวียดนาม (มกราคม-กันยายน)

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

สินค้า	2551	2552	2552/2551 (%)
น้ำมันสำเร็จรูป	754.1	279.6	-62.9
เม็ดพลาสติก	326.1	249.8	-23.4
เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	232.4	217.4	-6.5
รถยนต์ และส่วนประกอบ	115.8	153.7	32.7
เคมีภัณฑ์	125.5	149.3	18.9
ผลิตภัณฑ์ยาง	108.8	116.3	6.9
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	111.9	109.1	-2.5
เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบฯ	124.5	109.0	-12.4
รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบ	101.4	106.2	4.7
เครื่องปรับอากาศ และส่วนประกอบ	85.8	89.2	3.9
รวมสินค้า 10 รายการ	2,086.3	1,579.6	-32.1
อื่น ๆ	1,854.6	1,628.6	-12.2
มูลค่ารวม	3,940.9	3,208.2	-22.8

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

บทสรุป

อัตราดอกเบี้ยที่สูงช่วยจูงใจต่อกระแสทุนที่จะไหลเข้าประเทศ ขณะเดียวกันก็อาจส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ที่อาจเกิดความตกต่ำจากการที่ผู้ลงทุนชะลอการลงทุน เพราะมีต้นทุนทางด้านอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น เวียดนามยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมทั้งน้ำมันสำเร็จรูป แม้จะมีโรงกลั่นน้ำมันเป็นของตนเองแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ นายกรัฐมนตรีเวียดนามจึงได้สั่งการให้มีการควบคุมการนำเข้าสินค้าที่ไม่จำเป็น เพื่อลดการขาดดุลการค้า และคาดว่าน่าจะมีการนำมาตรการอื่น ๆ เข้ามาแก้ปัญหาในระยะต่อไป หากเวียดนามยังคงประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อ และมีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างต่อเนื่อง